

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Петя Начева Осенова

Катедра по български език, Факултет по славянски филологии, СУ „Св. Кл. Охридски“

на материалите, предоставени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Гръцки език – Морфология).

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 46/19.05.2026 г. за нуждите на катедра „Славистика и балканистика“ към Филологическия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“, като кандидат участва гл. ас. д-р Десислава Йорданова-Петрова.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Със заповед № РД-№1552/17.07.2026 на Ректора на Югозападния университет „Неофит Рилски“ съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в ЮЗУ в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Гръцки език – Морфология), обявен за нуждите на катедра „Славистика и балканистика“ към Филологическия факултет.

За участие в обявения конкурс е подал документи единствен кандидат, който е гл. ас. д-р Десислава Йорданова-Петрова. Представеният от кандидатката комплект материали по процедурата е в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБП и Правилника за развитие на академичния състав на Югозападния университет "Неофит Рилски".

Гл. ас. д-р Десислава Йорданова-Петрова е приложила общо 19 научни труда, от които 2 монографии, 1 учебно помагало и 17 статии, от които 6 са в индексирани издания. От тях в процедурата кандидатката е включила 2 монографии и 14 статии. От тях приемам за рецензиране монографията за хабилитация и статиите. Причината е, че другата монография вече е участвала в процедурата за образователната и научна степен “доктор”.

Кандидатката е представила справка със седем цитирания. Едно от тях е в индексирано издание, три са в монографии и три - в нереферирани издания. Предоставените за рецензиране публикации са авторски и автентични.

Кандидатката напълно изпълнява и дори надминава минималните наукометрични изисквания по НАЦИД за академичната длъжност “доцент” в професионалното направление 2.1 Филология.

През 1997 г. кандидатката завършва магистърска степен по руски и гръцки език с преводаческа способност във Великотърновския университет "Св. св. Кирил и Методий". През 2013 г. придобива докторска степен по съпоставително езикознание в Югозападния университет "Неофит Рилски". От 1998 г. насам гл. ас. Десислава Йорданова работи в Югозападния университет "Неофит Рилски" - като асистент, старши асистент и главен асистент (от 2011 г.). Участва в редица специализации в Гърция.

Кандидатката има сериозна публикационна и научна дейност. Представените цитирания също показват, че изследванията ѝ имат добър отзвук в научните среди.

Трябва да се отбележи също така, че кандидатката води голям набор от лекционни курсове на бакалаври и магистри, сред които курсове по практически гръцки, гръцка граматика, превод, бизнес гръцки.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Всички представени във връзка с процедурата статии са свързани с анализ на граматически явления в гръцкия език. Повечето от тях включват съпоставителен анализ и с българския език. Само една статия е в съавторство. Аз ги разделям на три групи. *Първата* е най-голяма и включва статии, свързани с причастията (Б (3, 4, 6, 8, 9), В (2)) и деепричастието (Б (5, 7)). *Втората група* включва статии, разглеждащи други езикови явления (Б (1, 2) и В (1)). *Третата група* се отнася най-общо до езиковото обучение (Г (1, 2, 3)). В *първата група* причастията се разглеждат както в системен план (Б3), така и като функционални еквиваленти при превод между двата езика. Така например при превод от гръцки на български едва половината страдателни причастия се превеждат със същата категория (Б4). Подобен резултат е дискутиран и за гръцкото деепричастие, което се използва много по-широко в сравнение с използването му в българския език (Б5). Направено е наблюдение и в обратната посока - от български към гръцки (Б7), като изводите са същите. В подобен дух се показва, че сегашното страдателно причастие в гръцки се използва много повече, отколкото съответствието му в български, както това причастие е дефинирано в българските граматики (Б6). Тук се изказва и една интересна хипотеза, при която за сегашно страдателно причастие да може да се смята и сегашно деятелно причастие с маркер "се" (т.е. *основаващ се*).

В статията за сегашните деятелни причастия от български на гръцки се установява, че този тип преобладава в по-голяма степен в българския език (Б8). Подобен извод се прави и при изследване на българското аористно деятелно причастие в гръцки преводи. (Б9). Също така са

разгледани българските съответствия на причастията на гръцкия страдателен перфект (B2). Прави впечатление умението на авторката да работи с преводни корпусни данни.

Във втората група - отново в съпоставителен план, са разгледани следните явления: предаването на българския ренаратив в гръцкия език (B1), което се оказва нетривиална задача; предаването на гръцки умалителни съществителни в български текстове, като се оказва, че това явление се среща по-често в гръцкия език (B2); предаването на гръцките аугментативи на български език, където се оказва, че в гръцкия те са отново по-чести, вероятно поради факта, че носят и положителна конотация (B1).

Третата група дискутира проблеми на езиковото обучение в по-общ план. Това са: грешки при употреба на определителния член от български студенти, изучаващи гръцки и английски език (Г1); основни съвременни тенденции в гръцкия език (Г2); преподаването на новогръцки език в Югозападния университет "Неофит Рилски" (Г3).

Трябва да отбележа, че независимо от условното разделение от мен на статиите на три групи, всички те има научен принос за съпоставителните изследвания и също така - непосредствено приложен принос - за езиковото обучение.

Основният труд, който е представен за рецензиране, е монографията "Съпоставителен анализ на причастията в българския и гръцкия език", УИ "Неофит Рилски", Благоевград, 2025 г., 142 стр.

Темата е приносна, тъй като неличните форми на глагола не са били широко изследвани от българските езиковеди. Цялостни съпоставителни изследвания по отношение тези форми в гръцкия език, доколкото знам, липсват. Гл. ас. Йорданова-Петрова разглежда причастията не само от системна гледна точка, но и от перспективата на реалния език при превод между двата езика. Тя умело работи с преводни данни и заключенията ѝ са изключително ценни в областта на компаративистиката, превода и езиковото обучение.

Монографията се състои от увод, две глави, заключение, библиография и използвани източници. Библиографията включва около 30 заглавия, което също показва, че темата не е изследвана широко сред колегията.

Уводът представя предмета и обекта на изследване, поставените цели и задачи. Тук също така се описва и приложената теоретична рамка. Кандидатката се опира на идеите на А. Данчев, според когото при съпоставителните изследвания е необходимо да се включат: 1. системен анализ, 2. наблюдения над преводен корпус и 3. наблюдения над междинния език. Гл. ас. Йорданова-Петрова изследва първите два компонента, като третият остава за бъдеща разработка. Съгласна съм, че системен анализ и изводите от преводни корпуси са достатъчни, за да се изведат основните съпоставителни параметри.

Първа глава представя съпоставителния анализ на системно равнище. Направено е коректно и подробно сравнение между партиципиалните системи на българския и гръцкия език. Описани са сходствата, но и различията. Тръгвайки от общия модел между двата езика за деятелни и страдателни причастия, авторката последователно и убедително разглежда и елементите на несиметрия между тях. Коректно е представена дискусиата сред българските езиковеди в полза на или против съществуването на отделна категория “сегашно страдателно причастие”. Един въпрос, който възниква, е защо в заглавието на монографията са споменати само причастията, но в самия текст се разглеждат и деепричастията. Лично аз не приемам причастията като надредна категория на деепричастията (т.е. аз определено се причислявам към изследователите, отбелязани от авторката в бележка под линия 19 на стр. 38).

Втора глава е най-обемна. Това не е случайно, защото именно в нея се разглеждат функционалните еквиваленти на причастията в двата езика на базата на емпиричен преводен материал. При превод от гръцки на български са проследени преводите в целевия език на сегашното страдателно причастие, причастие на страдателния перфект и деепричастие (което, както споменах по-горе, аз не смятам за причастие, а за друга нелична глаголна форма). При превод от български на гръцки са изследвани сегашното деятелно причастие, миналото свършено деятелно причастие, миналото страдателно причастие и отново деепричастията. Т.е. в двете посоки е направен анализ само на деепричастията. Много полезни са представените таблици и графики със статистическа информация за еквивалентите, както и изведените доминантни съответствия. Вижда се, че е извършена огромна емпирична работа с преводните корпуси. Дадени са подходящи примери за всеки еквивалент и са направени задълбочени анализи по тях. Посочени са и различията при функционалните еквиваленти при превод в зависимост от функцията на причастията в изречението.

Това, което ми липсва като информация в труда, е по-подробно описание на преводния корпус - в какъв формат е, как е направена ексцерпцията от него и т.н.

Заклучението коректно отразява получените резултати от изследването.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет на Югозападния университет "Неофит Рилски" за избор на гл. ас. д-р Десислава Йорданова-Петрова на академичната длъжност „доцент“ в ЮЗУ в област на висше образование 2.

Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Гръцки език – Морфология).

14.09.2026 г.

Изготвил становището:
(подпис)

проф. д-р Петя Осенова
(ак. дл., н. ст., име, фамилия)

OPINION

by Prof. Dr. Petya Nacheva Osenova

Department of Bulgarian Language, Faculty of Slavic Philology, Sofia University "St. Kl. Ohridski"

on the materials submitted for participation in a competition for the academic position of "associate professor" in the field of higher education 2. Humanities, professional field 2.1. Philology (Greek language - Morphology).

In the competition for "associate professor", announced in the State Gazette, 6p. 46/19.05.2026 for the needs of the Department of "Slavic and Balkan Studies" at the Faculty of Philology of the South-West University "Neofit Rilski", as a candidate, senior asst. Dr. Desislava Yordanova-Petrova participates.

1. General presentation of the procedure and the candidate

By order No. RD-No. 1552/17.07.2026 of the Rector of the South-West University "Neofit Rilski" I have been appointed as a member of the scientific jury of a competition for the academic position of 'associate professor' at the South-West University in the field of higher education 2. Humanities, professional field 2.1. Philology (Greek Language - Morphology), announced for the needs of the Department of "Slavic and Balkan Studies" at the Faculty of Philology.

Only one candidate has submitted documents for participation in the announced competition, which is Senior Assistant Professor Dr. Desislava Yordanova-Petrova. The set of materials submitted by the candidate for the procedure is in accordance with the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ZRASRB), the Regulations for the Implementation of the ZRASRB and the Regulations for the Development of the Academic Staff of the South-West University "Neofit Rilski".

Senior Assistant Professor Dr. Desislava Yordanova-Petrova has submitted a total of 19 scientific works, of which 2 monographs, 1 textbook and 17 articles, of which 6 are in indexed publications. Of these, the candidate has included 2 monographs and 14 articles in the procedure. Of these, I accept the habilitation monograph and the articles for review. The reason is that the other monograph has already participated in the procedure for the educational and scientific degree "doctor".

The candidate has submitted a reference with seven citations. One of them is in an indexed publication, three are in monographs and three - in non-refereed publications. The publications submitted for review are author's and authentic.

The candidate fully meets and even exceeds the minimum scientometric requirements of the National Academic Classification of Education and Training (NACID) for the academic position of "associate professor" in the professional field 2.1 Philology.

In 1997, the candidate graduated with a master's degree in Russian and Greek with a specialization in translation at the Veliko Tarnovo University "St. Cyril and Methodius". In 2013, she obtained a doctorate in comparative linguistics at the South-West University "Neofit Rilski". Since 1998, senior assistant Desislava Yordanova has been working at the South-West University "Neofit Rilski" - as an assistant, senior assistant and chief assistant (since 2011). She participated in a number of specializations in Greece.

The candidate has a significant publishing and scientific activity. The citations presented also show that her research has a good response in scientific circles.

It should also be noted that the candidate leads a large range of lecture courses for bachelors and masters, including courses in practical Greek, Greek grammar, translation, business Greek.

2. General characteristics of the candidate's activity

All articles submitted in connection with the procedure are related to the analysis of grammatical phenomena in the Greek language. Most of them include a comparative analysis with Bulgarian. Only one article is co-authored. I divide them into three groups. The first is the largest and includes articles related to participles (B (3, 4, 6, 8, 9), B (2)) and the gerund (B (5, 7)). The second group includes articles examining other linguistic phenomena (B (1, 2) and B (1)). The third group relates generally to language learning (G (1, 2, 3)).

In the first group, the participles are considered both in a systematic way (B3) and as functional equivalents in translation between the two languages. For example, when translating from Greek to Bulgarian, only half of the passive participles are translated with the same category (B4). A similar result has been discussed for the Greek gerund, which is used much more widely compared to its use in the Bulgarian language (B5). An observation has also been made in the opposite direction - from Bulgarian to Greek (B7), with the same conclusions. In a similar spirit, it is shown that the present passive participle in Greek is used much more than its counterpart in Bulgarian, as this participle is defined in Bulgarian grammars (B6). Here, an interesting hypothesis is also expressed, according to which a present active participle with the marker "se" (i.e. основавамъ се, osnovavasht se, based on) can also be considered a present passive participle.

In the article on present active participles from Bulgarian to Greek, it is established that this type predominates to a greater extent in the Bulgarian language (B8). A similar conclusion is made in the study of the Bulgarian aorist active participle in Greek translations. (B9). The Bulgarian correspondences of the participles of the Greek passive perfect are also examined (B2). The author's ability to work with translation corpus data is impressive.

In the second group - again in a comparative aspect, the following phenomena are examined: the transmission of the Bulgarian renarrative into the Greek language (B1), which turns out to be a non-trivial task; the transmission of Greek diminutive nouns into Bulgarian texts, as it turns out that this phenomenon occurs more often in the Greek language (B2); the transmission of Greek augmentatives into Bulgarian, where it turns out that in Greek they are again more common, probably due to the fact that they also carry a positive connotation (B1).

The third group discusses problems of language teaching in a more general way. These are: errors in the use of the definite article by Bulgarian students studying Greek and English (G1); main contemporary trends in Greek (G2); the teaching of Modern Greek at the Southwestern University "Neofit Rilski" (G3).

I must note that despite my conditional division of the articles into three groups, all of them have a scientific contribution to comparative studies and also - a directly applied contribution - to language teaching.

The main work submitted for review is the monograph "Comparative Analysis of Participles in Bulgarian and Greek", UI "Neofit Rilski", Blagoevgrad, 2025, 142 pp.

The topic is of interest, since the infinite forms of the verb have not been widely studied by the Bulgarian linguists. As far as I know, there are no comprehensive comparative studies regarding these forms in Greek as well. Senior Assistant Professor Yordanova-Petrova examines participles not only from a systemic point of view, but also from the perspective of the real language in translation between the two languages. She skillfully works with translation data and her conclusions are extremely valuable in the field of comparative studies, translation and language teaching.

The monograph consists of an introduction, two chapters, a conclusion, a bibliography and sources used. The bibliography includes about 30 titles, which also shows that the topic has not been widely studied among the college.

The introduction presents the subject and object of the study, the goals and objectives. The applied theoretical framework is also described here. The candidate relies on the ideas of A. Danchev, according to whom comparative research should include: 1. systemic analysis, 2. observations of a translation corpus and 3. observations of the intermediate language.

Senior Asst. Yordanova-Petrova examines the first two components, with the third remaining for future development. I agree that the systematic analysis and the conclusions from translation corpora are sufficient to derive the main comparative parameters.

The first chapter presents the comparative analysis at the systemic level. A correct and detailed comparison is made between the participial systems of Bulgarian and Greek. The similarities, but also the differences, are described. Starting from the common model between the two languages for active and passive participles, the author consistently and convincingly examines the elements of asymmetry between them. The discussion among Bulgarian linguists in favor of or against the existence of a separate category “present passive participle” is correctly presented. One question that arises is why the title of the monograph mentions only participles, but the text itself also considers gerunds. Personally, I do not accept the participle as a superior category to the gerund (i.e., I definitely belong to the researchers noted by the author in footnote 19 on page 38).

Chapter Two is the largest one. This is not accidental, because it is in it that the functional equivalents of the participles in the two languages are examined based on empirical translation material. In the translation from Greek to Bulgarian, the translations into the target language of the present passive participle, the passive perfect participle and the gerund (which, as I mentioned above, I do not consider to be a participle, but another infinite verbal form) were traced. In the translation from Bulgarian to Greek, the present active participle, the past perfect active participle, the past passive participle and again the gerund were studied. That is, in both directions, only the gerund has been analyzed. The presented tables and graphs with statistical information about the equivalents, as well as the derived dominant correspondences, are very useful. It is clear that a huge amount of empirical work has been done with the translation corpora. Appropriate examples are given for each equivalent and in-depth analyses have been made on them. The differences in functional equivalents in translation depending on the function of the participle in the sentence are also indicated.

What I am missing as information in the monograph is a more detailed description of the translation corpus - what format it is in, how the excerpt from it was made, etc.

The conclusion correctly reflects the results obtained from the study.

CONCLUSION

After familiarizing myself with the materials and scientific works presented in the competition, analyzing their significance and the scientific, scientific-applied and applied contributions contained in them, I find it reasonable to give my positive assessment and to recommend to the Scientific Jury to prepare a report-proposal to the Faculty Committee of the Faculty of Philology of the South-West University "Neofit Rilski" for the election of Senior Assistant Professor Dr. Desislava Yordanova-Petrova to the academic position of "associate professor" at the South-West

University in the field of higher education 2. Humanities, professional field 2.1. Philology (Greek language - Morphology).

14.09.2026 г.

The Opinion writer:
(signature)

Prof. Dr. Petya Osenova